

ÅRSPLAN 25/26

Utsikten Vest FUS barnehage



Utsikten Vest

INNHold

1. Verdigrunnlag, mål og satsinger FUS
2. Om barnehagen
3. Vårt verdigrunnlag
4. Barnehagens formål og innhold
5. Barns medvirkning
6. Samarbeid og overganger
7. Overganger
8. Barnehagen som pedagogisk virksomhet
9. Barnehagens fagområder





**BARNET
FØRST!**



1. VERDIGRUNNLAG, MÅL OG SATSINGER FUS

Årsplanen viser hvordan barnehagen jobber for å oppfylle kravene i den nasjonale rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.37). Årsplanen beskriver hvordan vi jobber for å nå FUS sine felles målsetninger for barnehagene.



Visjon:

Sammen gir vi barndommen verdi: Vennskap, lek, glede og hverdagsmagi

Visjonen er vår ledestjerne og den setter retning for hva vi ønsker at FUS barnehagene skal oppnå – i dag og i fremtiden. Visjonen er det vi strekker oss etter hver dag i møte med barn, foreldre og kollegaer.

I Utsikten Vest FUS barnehage har vi et sterkt fokus på å skape gode relasjoner og gi rom til lek og glede. Vi mener at leken er barnas viktigste arena for læring og utvikling. I lekens verden skapes glede og vennskap. Når barn og voksne deltar i fellesskapet og har et felles fokus, skapes små og store øyeblikk av hverdagsmagi, øyeblikk som kan bli til minner for livet.

Verdier:

Glødende, skapende og tilstedeværende

Verdiene er kulturbærerne i FUS. Verdiene forteller hva vi står for, hva vi tror på og hva som er viktig for oss. De er en kilde til motivasjon og inspirasjon i det daglige arbeidet i barnehagen på veien for å virkeliggjøre visjonen.

I Utsikten Vest FUS barnehage betyr dette at:

Vi er **GLØDENDE** når vi:

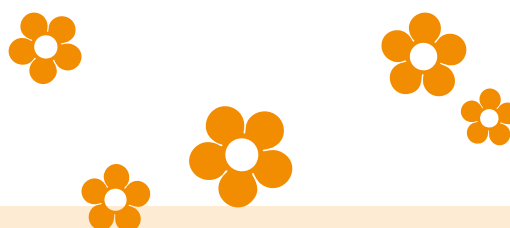
- Skaper muligheter
- Møter barn, foresatte og kollegaer med en positiv innstilling og engasjement
- Har humor og godt humør

Vi er **SKAPENDE** når vi:

- Er gode rollemodeller
- Er gode igangsettere av aktiviteter der barn får utfolde seg og får utfordringer
- Er gode planleggere for tilrettelegging av barns lek, undring og utvikling

Vi er **TILSTEDEVÆRENDE** når vi:

- Er fokusert i her og nå situasjoner
- Lytter til barna og gir svar
- Møter hvert enkelt barn på dets premisser



Hovedmål:

- FUS – barn har et positivt selvilde
- FUS – barn er trygge og forskende, trives i lek og har vennekompetanse
- FUS – barn gleder seg til «resten av livet», de vet at de har påvirkningsmulighet og at innspillene deres teller
- FUS – barn har det gøy i barnehagen

I Utsikten Vest FUS barnehage jobber vi på følgende måte for å nå målene:

- De voksne jobber for å sikre et positivt klima på avdelingen ved å være varme, trygge og glede seg sammen med barna.
- Være sensitive voksne ovenfor barns signaler og passe på at hvert barn blir sett og inkludert, oppmuntret, støttet og trøstet ut ifra sitt behov.
- Ta barnas perspektiv, tilpasse oss barna og engasjere barna ut fra deres interesser.
- Gi veiledning og reguleringsstøtte ved å ha en forutsigbar struktur og ved å være proaktive voksne som leder fokus mot positiv atferd.
- Aktivt tilrettelegge for læring og utvikling gjennom samspill og barns utforskning.
- Støtte barns refleksjonsevne gjennom å gi tilbakemeldinger av høy kvalitet, stille spørsmål, oppmuntre barna til å forklare hvordan de tenker,

gi hint slik at barna resonnerer seg frem til svarene selv. At vi legger til rette for problemløsning, utvikle ideer og ved å engasjere barna.

- Gi barnet språkstøtte ved å bruke variert språk, utvide utsagn, sette ord på handlinger og følelser, stille åpne spørsmål.

Ved å arbeide målrettet og konsistent med å være utviklingsstøttene voksne er vi med å bidra til at barna får et godt selvilde, at de blir trygge og ønsker å utforske. Vi bidrar til at barna kan trives i lek og at de utvikler sin vennekompetanse. Ved å bli tatt på alvor og regnet med gir vi barna en opplevelse av at de har påvirkningsmulighet og at innspillene deres teller – slik at de kan se tilbake på barnehagetiden med fryd, og glede seg til resten av livet.

I FUS barnehagene har vi et felles slagord, «Barnet først». Det innebærer at alt vi gjør skal være til barnets beste. «Barnet først» er også navnet på vår kompetansesatsing, der målet er et likeverdig barnehage tilbud av høy kvalitet i alle våre barnehager.

I denne årsplanen er kapitlene bygd opp slik: Først en beskrivelse av hva rammeplanen sier, så en beskrivelse av hvordan vi vil gjennomføre dette i praksis.





2. OM BARNEHAGEN



Utsikten Vest FUS barnehage startet opp 26.februar 2006. Det betyr at i februar har vi 20 års jubileum. Barnehagen har en unik beliggenhet nesten på toppen av Bogafjell med utsikt over Stokkelandsvannet og Sandnes by. Derav navnet «Utsikten Vest». Vi har fire avdelinger fordelt på to etasjer, med avdelinger for de minste barna nede og avdelinger for de eldste barna oppe.

Rammeplan for barnehager og barnehageloven er våre viktigste styringsdokument, og vår årsplan bygger på disse dokumentene. Årsplanen er vårt arbeidsredskap, den dokumenterer våre valg og begrunnelser.



3. VÅRT VERDIGRUNNLAG

«Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 7)

Barn og barndom

«Barna skal møtes som individer, og barnehagen skal ha respekt for barnets opplevelsesverden. Barns liv påvirkes av omgivelsene, men barn påvirker også sine egne liv»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

Vårt syn på barn og barndom:

- Vi ser på barndommen som en verdi i seg selv. Barnehageårene er svært betydningsfull periode for barns utvikling, både sosialt, emosjonelt, kognitivt, språklig og motorisk.
- I FUS barnehagene har vi et felles slagord: "Barnet først". Det innebærer at alt vi gjør skal være for barns beste.
- Barndommen skal være preget av lek, glede og mestring. Lek er det barn bruker mest tid på, som en viktig arena for utvikling og læring.

Demokrati

Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av»
(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

Våre metoder for å fremme demokrati:

- Barna i Utsikten Vest FUS har voksne som involverer barna i planleggingen av prosjekter, arrangement og aktiviteter. Dette gjør vi ved å observere barns lek og interesser og gjennom samtaler og utsagn.
- Barnas verbale og non verbale ytringer har betydning for de voksne, de påvirker sin egen hverdag av og blir sett og hørt på deres premisser. Eksempler på dette kan være kroppsspråk som forteller oss om barnet syns noe er greit eller ikke, at barn får mulighet til å velge hvor turen skal gå eller hva de vil leke.
- Barnehagehverdagen vår preges av flere møtepunkter som samling, turer, måltider, aktiviteter og arrangementer der barna får kjennskap og følelsen av å være en del av et fellesskap.

Mangfold og gjensidig respekt

«Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet. Barnehagen skal legge til rette for kulturmøter, gi rom for barnas egen kulturskaping og bidra til at alle barn kan få oppleve glede og mestring i sosiale og kulturelle fellesskap»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9).

Våre metoder for å fremme mangfold og gjensidig respekt:

- Tilrettelegging for gode lekesoner og ved å støtte barns lek kan vi gi grobunn til at barnas egen kulturskaping kan blomstre. Barns egen kulturskaping og lek fremmer kommunikasjon på tvers av kulturer og knytter fellesskapet sammen.
- Vi vil legge til rette for at barna gjennom ulike aktiviteter skal få kjennskap til ulike tradisjoner, familiekonstellasjoner og kulturer.
- I Utsikten Vest FUS leker vi oss med det språklige kulturelle mangfoldet som er representert i barnehagen: kunne telle, si god morgen og hadet.

Likestilling og likeverd

«Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet»
(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10).

Våre metoder for å fremme likestilling og likeverd:

- I Utsikten Vest FUS barnehage skal alle barn uavhengig av funksjonsnivå, alder, kjønn og familiebakgrunn oppleve likeverd og at hver og en er betydningsfull for fellesskapet.
- Vi fremmer forskjeller og individuelle styrker ved å vise hvert enkelt barn respekt og anerkjennelse for den de er.
- Personalet i Utsikten Vest FUS jobber med likestilling, inkludering og likeverd ved kontinuerlig å reflektere over egen praksis og holdninger i forhold til barnas kjønn, alder og kultur.

Bærekraftig utvikling

«Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden»
(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10)

Våre metoder for å fremme bærekraftig utvikling:

- Barna skal gjennom hverdagen få kjennskap til å kildesortere.
- På turene plukker vi med oss søppel som er i naturen.
- Barna skal få erfaringer med at vi kan bruke ting om igjen. Gjenbruk og naturmaterialer som ark, melkekartong, steiner, kongler og pinner kan brukes i for eksempel formingsaktiviteter og lek.
- Vi vil legge til rette for opplevelser og erfaringer i naturen som kan fremme forståelse for naturens egenart og barns vilje til å verne om naturen.
- Personalet skal gå frem som forbilder ved å vise respekt og gode holdninger for hvordan vi best mulig kan ta vare på naturen.
- Vi bruker frukt og grønt som er i sesong.



Livsmestring og helse

«Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 11).

Våre metoder for å fremme livsmestring og helse:

- Fysisk aktivitet og helse er et av barnehagens fokusområde, innhold i de ulike planene skal derfor ha fokus på hva som fremmer fysisk og psykisk helse.
- Vi arbeider for å skape gode relasjoner med hvert enkelt barn som vi vet er avgjørende for barns trivsel, utvikling og livsmestring.
- I Utsikten Vest FUS har alle ansatte kunnskap om mobbingens dynamikk. Dette gjør at mobbing kan forebygges og oppdages tidlig. 1. januar 2021 kom en ny bestemmelse i barnehageloven om psykososialt barnehagemiljø. Barnehageloven stiller klare forventninger til det arbeidet vi gjør i barnehagen og er med på å skape et godt fysisk og psykososialt læringsmiljø for barn.

- Å vite hvor grensene går for egen og andres kropp må læres. De ansatte har fått opplæring i hvordan en skal kommunisere med barn om disse grensene. Dette hjelper oss i å forebygge og oppdage omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep.
- Vi serverer sunn og variert mat laget fra bunnen av og har frukt og grønnsaker til alle måltider. Vi ser på måltidene som en pedagogisk arena der vi kan ha det hyggelig sammen, og samtidig lære om hva mat gjør med kroppen.

Se hjemmesiden for vår handlingsplan for trygt og godt barnehagemiljø:

Utsikten Vest FUS barnehage as



4. BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD



«Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19).

«Barnet først» er et helhetlig system for å styrke de ansattes kunnskap og handlingskompetanse. Det består av tre ulike hovedområder som sammen bidrar til å styrke barns allsidige utvikling; sosioemosjonell støtte og veiledning, organisering og ledelse samt læringsstøtte.

Sosioemosjonell støtte og veiledning:

Sosioemosjonell støtte og veiledning handler om hvordan de ansatte klarer å skape en barnehagehverdag som hjelper barn å utvikle gode relasjoner med andre, oppleve glede ved å lære noe nytt, oppleve trygghet og tilknytning og ha en opplevelse av selvbestemmelse og selvstendighet.

Positivt klima: I et positivt klima smiler og ler de ansatte sammen med barna. Vi ser mange bevis på at de har en god relasjon til barna, og de viser entusiasme og interesse både med kroppen og stemmen. De er der barna er, i barns høyde og med kroppen vent mot dem.

Negativt klima: Det er fravær av at de ansatte straffer, håner, kjefter og erter barna.

Sensitive voksne-trygge barn: Å være sensitiv handler om å være oppmerksom og respondere på det enkelte barns tegn på at de har behov for støtte. De ansatte kjenner barna godt. De merker hvis barna er urolige, redde, uoppmerksomme, uinteressert, og de tilpasser atferden sin for å respondere på det de ser.

Barns perspektiv og medvirkning: De ansatte følger barns initiativ og ideer, viser fleksibilitet og ivaretar barnas perspektiv. De lar barn utrykke seg og etterspør barns ideer, gir barn ansvar og oppmuntring til å klare seg selv.



Emosjonskompetanse hos barn og ansatte:

Emosjonskompetanse handler om å identifisere og forstå egne følelser og håndtere frustrasjon. Det handler om å forhindre at stress og uro overvelder evnen til å tenke klart, og ha kontroll over hvordan og når du uttrykker følelser.

Emosjonsveiledning: I emosjonsveiledning er de ansatte bevisst barnets følelser, er til stede, oppretter kontakt med barnet, viser forståelse og aksept for barnets følelser. De går inn i følelsen til barnet, og navngir følelsen. Hvis nødvendig, hjelper og støtter de barnet i problemløsningen.

Organisering og ledelse:

Organisering og ledelse handler om hvordan ansatte skaper en barnehagehverdag som hjelper barn å utvikle god selvregulering, holde fokus og vise interesse for lek og læringssituasjoner. De ansatte etablerer og opprettholder rutiner og strukturer for

å skape forutsigbarhet og trygghet, slik at barna kan engasjere seg i meningsfulle og utviklingsfremmende aktiviteter.

Gruppeledelse og veiledning: de ansatte er proaktive og har klare forventninger til atferd. De gir oppmerksomhet på ønsket atferd og gir trygge og forutsigbare rammer.

Tilrettelegge for lek, læring og overganger:

Avdelingen har klare rutiner og de ansatte sikrer flytende overganger. Barna kjenner til regler, og barnehagehverdagen preges av lite venting. Innhold og aktiviteter er godt forberedt.

Variasjon: Det er varierte og interessante materialer i barns høyde. De ansatte tar barns perspektiv og legger til rette for barns deltakelse i aktiviteter.



Læringsstøtte:

Læringsstøtte handler om at de ansatte gir støtte til barnas læring. Det teoretiske grunnlaget kommer hovedsakelig fra forskning på kognitiv utvikling og språkutvikling. Der vektlegges forskjellen mellom det å kun lære fakta og læring av hvordan fakta henger sammen, er organisert og avhengig av hverandre. Barns kognitive og språklige utvikling er avhengig av mulighetene de får til å benytte eksisterende ferdigheter, og om de ansatte støtter utviklingen av stadig mer komplekse ferdigheter. Læring skjer når barnet er i samspill, er aktivt og opplever mening og engasjement. Ren instruksjon egner seg ikke for barn i barnehagealder. De har behov for å delta og medvirke og oppleve mening for at læring skal kunne skje.

Begrepsutvikling, forståelse og dybdelæring:

De ansatte bruker læringsfremmende diskusjoner og aktiviteter sammen med barna. Læring handler ikke bare om å tilegne seg kunnskap, men også om å benytte denne kunnskapen i nye situasjoner. De ansatte legger mest vekt på å øke barnas forståelse, snarere enn bare å gjennomføre læringsaktiviteten. De ansatte relaterer nye begreper til situasjoner, hendelser eller objekter som barna er kjent med. Gjenkjenning fremmer læring. De ansatte etterspør barns tenkning og problemløsning.

Tilbakemeldinger: Barn trenger tilbakemeldinger på egen læring for å få mest mulig ut av en situasjon/aktivitet. Når barna er i lek og holder på med aktiviteter kan de ansatte gi hint (verbalt eller fysisk) eller stille spørsmål og komme med innspill for at barna skal holde på lenger med en oppgave, og dermed oppnå økt læring og mestring. Målet er tilbakemeldingssirkler, det vil si gjentakende spørsmål - svar – sekvenser, slik at barnet får en dypere forståelse av det aktuelle temaet.

Språk: I språkstøtte er det viktig med hyppige samtaler sammen med barna, og frem- og tilbake utvekslinger mellom barnet og de ansatte. De ansatte snakker med barna, ikke til. De stiller mange åpne spørsmål, der det kreves mer enn et eller to ord til svar, de repeterer og videreutvikler barnas utsagn, setter ord på det de selv gjør og det barna gjør. De har et variert språk, forklarer ord og knytter ord til hendelser/erfaringer her og nå. De ansatte har en klar intensjon om å fremme barns språk i samtaler mellom barna og mellom barn og ansatte.

Egenledelse i lek og læring: De ansatte støtter barn i sin utvikling av egenledelsesfunksjonene; planlegging, organisering, arbeidshukommelse, fleksibilitet, selvregulering, selvmonitorering, igangsetting. De ansatte tilrettelegger for et variert og rikt lekemiljø og deltar i barnas lek.



BARNET FØRST!

Slik arbeider vi med Barnet først i Utsikten Vest FUS barnehage

Barnet først er vårt satsingsområde. Vi har utarbeidet en egen utviklingsplan der vi systematisk arbeider i dybden på de ulike dimensjoner knyttet opp mot barnet først. Utsikten Vest FUS bruker metoder som praksisfortellinger, veiledning, kjernekomponent mal, faglitteratur og refleksjonsspørsmål i arbeidet for å nå de ulike målene barnehagen har satt seg. I tillegg skal de ansatte bli observert av eksterne observatører i FUS. Tilbakemeldingene gis til avdelingene og de ansatte i etterkant. Tilbakemeldingene brukes til å sette mål og tiltak for å kunne forbedre egen praksis og jobbe videre med det som er deres styrker.

Vi har her hos oss i Utsikten en sertifisert observatør. Barnet først gir oss kunnskap og handlingskompetanse til å kvalitetssikre at kravene fra rammeplanens innhold og oppgaver blir innarbeidet i det daglige arbeidet i Utsikten Vest Fus Barnehage.

Rammeplanens formål og innhold skal ses i sammenheng og samlet bidra til å gi barn en allsidig utvikling.

Barnehagen deltar også i Sandnes Kommunes satsingsområde som heter utviklingsstøttene barnehage, forkortet som USB. Denne satsingen bygger på de samme prinsippene som barnet først, derfor vil implementeringen av disse to satsingene ses i sammenheng.

Omsorg

Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel og for utvikling av empati og nestekjærlighet (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 17)

Hos oss handler omsorg både om relasjoner mellom personalet og barna, og omsorg barna imellom. Det er de voksnes ansvar at disse relasjonene har kvaliteter som er preget av varme, trygghet og engasjement. Vi skal være voksne som er nærværende, positive og engasjerte i det enkelte barns trivsel og utvikling. Vi vil tilby barn et miljø preget av glede, humor, kreativitet og omtanke for fellesskapet og for at hvert enkelt barn skal føle seg betydningsfull. Hverdagen skal by på trygge rammer, tydelige forventninger og varierende utfordringer tilpasset hvert enkelt barns behov og forutsetninger.

Vennskap og felleskap

Positive forhold mellom barna gir gode forutsetninger for utvikling av vennskap og felleskap. Vi tenker at forutsetninger for positive forhold mellom barna er at de voksne legger til rette for et positivt klima, voksne som leker og støtter barna i å ta kontakt med hverandre. At barna får veiledning og støtte til å håndtere konflikter på en god måte. At vi er gode forbilder i hvordan være gode med hverandre og at barnehagen bidrar med felles aktiviteter og gleder. Vi er opptatt av å dele barna i små grupper.



BARNET FØRST!

Vi deler barna ofte inn i mindre grupper til lek og aktiviteter for å ivareta barnas behov for omsorg og trivsel. Det gir oss mulighet for å skape tillit og gode relasjoner mellom barn og voksne og mellom barn og barn.

Sosial kompetanse

Vi jobber bevisst med sosial kompetanse gjennom hele barnehageåret. Sosial kompetanse er utvikling av sosial handlingsdyktighet og utvikling av språk og kommunikasjon. Vi skal observere og ha oversikt over hva som rører seg i barnegruppa til enhver tid. Ved å samtale med barna, delta i lek og være gode rollemodeller vil vi være aktive i forhold til barnas sosialiseringssprosess. Barna skal gjennom hele barnehageåret lære om sosiale regler, ta og opprettholde kontakt med andre, vise hensyn og kunne sette seg inn i andres situasjon, på en empatisk væremåte. Sosial kompetanse er vesentlig for å motvirke utvikling av problematferd som diskriminering og mobbing. Barnehagen har en samfunnsoppgave i tidlig forebygging på dette området.

Emosjonell kompetanse

Mennesker blir født med alle følelser, men vi blir ikke født med evnen til å regulere dem. På linje med å lære oss å være sosialt handlingsdyktige må vi også lære oss å forstå hva følelsene forteller oss og hvordan vi skal håndtere dem. Rammeplanen sier at barn skal støttes i prosessen med å bli kjent med egne og andres følelser. Personalet i Utsikten Vest Fus Barnehage er kurset i programmet som heter TIK, tuning into kids. Et program laget av Sophie Havighurst og Ann Harley. Programmet lærer oss hvordan de voksne på best mulig måte kan støtte barna til å utvikle kompetanse når det gjelder å forstå og håndtere egne og andres emosjoner.

Lek

Leken er livsviktig for barn og er et fokusområde hos oss. Hos oss tenker vi at barndommen skal være preget av lek og moro. Leken er en sentral del av barnehagehverdagen. Lek er meningsfylt for barn og er et mål i seg selv. Samtidig er leken barnas viktigste arena for utvikling og læring i barnehagen.

Egenledelse i lek og læring er FUS barnehagens felles faglige plattform. Egenledelse beskrives ofte som «hjernes dirigent». Det er evnen til å være aktiv og selvstendig i en oppgave over tid, og er et felles begrep på funksjoner i hjernen som setter i gang og styrer det vi sier og gjør. Barn må bruke mange ferdigheter for å løse dagligdagse utfordringer, og egenledelse er avgjørende for å bruke egne ferdigheter så godt som mulig.

Lek har en sentral plass i FUS-barnehagene. Lek, og spesielt rollelek, er godt egnet til å utvikle egenledelsen. Vi som ansatte har en viktig rolle i barnas lek, som støttende voksne som kan starte eller opprettholde leken, utvide den eller inkludere flere barn. Ved å vise engasjement for leken viser vi at det som barna er opptatt av er viktig og verdifullt. Hos oss har vi lekekloke og glødende voksne som er til stede i barnas lek.

Danning

Danningsbegrepet er et omfattende og viktig begrep i barnehagen og barnets liv. Danning skjer gjennom hele livet. Gjennom dannelsingsprosessene blir barnet utviklet og formet til akkurat det unike mennesket som bare det er. Barnets danning avhenger av mange faktorer. Relasjoner med andre mennesker er den viktigste faktoren for at barn skal utvikle positiv selvfølelse og selvtillit. Som nevnt brukes leken til dette hos oss. Lekens muligheter tas vare på og følges opp av alle ansatte slik at leken blir hovedaktiviteten i barndommen og barnehagehverdagen til «Utsikten barna». Vi vet at *leken er livet i barndommen*.

Læring

Vi fremmer et helhetlig læringssyn ved å ha fokus på prosesser. Ansatte legger vekt på barnas bidrag når tema og prosjekter skal utforskes og barna er svært deltagende i disse utforskningsprosessene. Vi legger også vekt på at barnas miljø skal fremme læring. Dette skjer både gjennom tilrettelegging av det fysiske miljøet, fokus på voksenrollen og språkmiljøet vi har på avdelingene. Vi sikrer også progresjon i prosessene barna deltar i, ved å jobbe etter progresjonsplan for fagområdene.



Kommunikasjon og språk

Både i Barnet først, utviklingsstøttene barnehage og egenledelse i lek og læring er kommunikasjon og språk essensielt. Personalet har derfor et sterkt fokus på hele tiden utvikle sin kompetanse innen språk og kommunikasjon. Vi har fokus på å være språklig aktive ansatte som i samtaler med barn stiller åpne spørsmål, har frem og tilbake vekslinger



og stiller oppfølgingsspørsmål. Vi ber barna forklare hvordan de tenker og stiller åpne spørsmål. Selv og parallellsnakk brukes som metode, og vi har fokus på å ha variert språkbruk. Vi har lesegrupper og har et godt tilbud av ulike bøker som jevnlig blir skiftet ut.

Kommunikasjon med barna i hverdagslivet i barnehagen er også gjenstand for de ansattes refleksjoner og evalueringer, f.eks. rundt måltidene og ved påkledning. Voksne skal være gode språkforbilder for barna ved å stimulere til utviding og turtaking i dialoger.

Fysisk aktivitet og helse

«Innholdet i dette arbeidet vil vi skal fremme at barnet får en god fysisk og psykisk helse til veien videre. Fokuset blir derfor at hvert barn skal oppleve gode relasjoner, god lek, tilhørighet, felles opplevelser og varierte aktiviteter til allsidig bruk av kroppen sin. Barns fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen»

(Kunnskapsdepartementet, 2017 s. 11).

«Helsedirektoratet sine anbefalinger er at barn i alderen 1 – 5 år er i fysisk aktiv lek eller aktivitet i minst 180 minutter hver dag» (Helsedirektoratet) Fysisk aktiv lek og samspill med andre barn kan ha en positiv effekt på barns sosiale og emosjonelle utvikling. Det er også med på å styrke barnets selvbylde og følelsen av tilhørighet i barnegruppen. Barna tar i bruk hele kroppen i den fysiske leken sin, samtidig får de øve på selvregulering, koordinasjon, tilmålt styrke og samspill med andre barn.

Vi skal arbeide med Yoba som er Yoga tilpasset til barn. Gjennom ulike øvelser innen Yoga og mindfulness basert på pedagogisk praksis kan barnet tilegne seg nyttige verktøy for å bevare og å styrke sin mentale og fysiske helse.

Yoga og mindfulness har ved flere studier vist å kunne gi økt konsentrasjon og fokus, gi større indre ro, styrket selvfølelse, økt selvtillit, minske stress og kroppslig uro, og å forebygge både fysiske og mentale utfordringer.

Vi arbeider med å legge til rette for

- Varierte turer i våre nærområder
- Variert og næringsrik kost som barna er med å tilberede
- Fysiske utfordringer gjennom varierte aktiviteter
- Lek
- Grensesetting for egen og andres kropp
- Yoba (Yoga for barn)

Prosjektarbeid

Lek og sprell med i naturen med fokus på språk og mangfold er overordnet tema for våre prosjekter dette året. I år som i fjor fortsetter vi å leke med naturen. I år vil vi også sette søkelys på språk og mangfold da vi er en barnehage med stort mangfold og flerkultur. For oss det viktig å sette søkelys på språk og kultur for å ivareta barnas tilhørighet, forståelse og utvikling.

Felles for hele barnehagen er pedagogisk arbeid gjennom prosjekter der de voksne skal være utviklingsstøttene for barna og støtte dem i deres lek og utforskning. I prosjektarbeid har barns nysgjerrighet og medvirkning en sentral plass, og barns lyst til å undersøke og utforske har betydning for våre pedagogiske valg. Prosjektarbeid er også et prosessorientert arbeid som ikke nødvendigvis har en begynnelse eller en slutt, men som handler om å følge dynamikken som oppstår mellom barna og temaet eller fenomenet barna er opptatt av. På den måten får barna mulighet til å medvirke i egen hverdag. Ved å være i prosjekter kan vi drive skapende virksomhet *sammen* med barna, der vi kan gi støtte til erfaringer og utvikling på mange områder i nær relasjon til barna.





5. BARNS MEDVIRKNING

«Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 27).

Vi skal møte barna slik at de erfarer at det er rom for medvirkning ut ifra sine egne premisser. Medvirkning handler om å bli spurt, bli lyttet til og akseptert som kompetente og intensjonelle. Barna i Utsikten Vest FUS barnehage er viktige for oss og skal derfor få prege sin egen hverdag og barndom. Dette betyr at vi må være sensitive, støttende og lydhøre for det barna forteller og uttrykker til oss. Det enkelte barn må ha innflytelse på både hva som skal skje og hvordan det skal gjøres. Som voksne må vi la oss påvirke og godta at barna selv kan ha synspunkter på hva de har behov for.

Barna skal også få være medbestemmende; få komme med forslag og få være med å bestemme, for eksempel hvilke bøker som skal leses, hvor turen skal gå, materialer som skal brukes - og så blir det som de foreslår. Medbestemmelse er ofte forhandlinger der barna får opplevelse av innflytelse, men samtidig vil de oppleve at i et barnehagefellesskap blir det ikke alltid som de selv ønsker. Medbestemmelse innebærer at de voksne skal la seg påvirke.

Barna i Utsikten Vest FUS skal også få være selvbestemmende, dvs. bestemme selv og å ta egne valg. Å få muligheter til selvbestemmelse er viktig for å bli et menneske som tør å uttrykke egne meninger og stå imot gruppepress. Rom for selvbestemmelse er grunnleggende for å få mot til å leve sitt eget liv og følge sine egne tanker. Selvbestemmelse i vår barnehage er at barna kan velge handlinger selvstendig innenfor barnehagens muligheter. De får selv bestemme hva pålegg de vil ha på brødiskiva, hvem de skal leke med og hvilke aktiviteter de vil være med på.

Våre metoder for å jobbe med barns medvirkning er:

- Smågrupper
- Planlegge prosjekter og aktiviteter
- Observere barnas interesser
- At de voksne evner å lese barna, samt være i forkant.
- Observasjoner og samtaler



6. SAMARBEID

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29).

Våre metoder for å skape et godt foreldresamarbeid

Barnas foresatte er en viktig ressurs for oss i Utsikten Vest FUS barnehage. Et godt foreldresamarbeid er en forutsetning for å kunne møte barna på deres individuelle behov, det er foreldrene som kjenner barna best. I foreldresamtalene snakker vi om barnets utvikling og trivsel. Det er alltid barnets beste som skal være utgangspunktet for avgjørelser som blir tatt av foreldre og personal angående barnet. Vi har også andre arenaer der foreldre og personal møtes. Hente- og bringesituasjonen er en svært viktig arena for daglig kontakt mellom ansatte og foreldre. Diverse arrangement i løpet av året gir også muligheter for ansatte og foreldre til å treffes.

Mykid

Vi bruker mykid som et verktøy for kommunikasjon mellom foreldre og barnehage. Mykid er en nettportal skreddersydd for foreldre og ansatte. Mykid er et viktig bindeledd mellom oss, med tanke på dokumentasjon, informasjon, innhold, vurdering og aktivitet i barnehagen. Vi ønsker derfor at foreldre gjør seg godt kjent med denne portalen for å holde seg oppdatert. Her finner dere barnehagens vedtekter, årsplan, pedagogiske skriv og viktige andre dokumenter under nyhetsbrev.

Møter og samtaler

Foresatte til alle nye barn har oppstartsamtale kort tid etter barnehagestart. Alle foresatte skal ha to foreldresamtaler i løpet av året. Det blir gjennomført

ekstra foreldresamtaler i løpet av året dersom foresatte eller pedagogisk leder kjenner behov for det. Foreldremøte holdes en gang i året for alle foresatte, dette møtet arrangeres på høsten. Og vi har et foreldremøte for alle nye foresatte i mai måned før oppstart. Foreldrerådet blir spurt i aktuelle saker ved hjelp av brukerundersøkelser om drift og fellesinteresser. Vi har brukerundersøkelser der foreldre kan komme med kommentarer og ønsker.

Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontakt skapende og samordnende organ. Samarbeidsutvalget består av foreldre/foresatte og ansatte i barnehagen, slik at hver gruppe er likt representert. Barnehagens eier kan delta etter eget ønske, men ikke med flere representanter enn hver av de andre gruppene. Barnehageeieren skal sørge for at saker av viktighet forelegges foreldrerådet og samarbeidsutvalget (Barnehagelovens § 4)

Hos oss består Samarbeidsutvalget av 1 forelder fra hver avdeling, daglig leder representerer eier og fra personalet møter 1 ansatt fra hver avdeling. Alle medlemmene av SU skal skrive under på taushetserklæring som blir oppbevart i barnehagen. SU sine oppgaver:

SU sine oppgaver:

- SU drøfter, samkjører og avgjør saker som er meldt inn fra foreldre, personalet og eier.
- SU skal delta aktivt i arrangement som barnehagen har.
- SU skal være med på drøftinger og legge føringer for barnehagens mål og planarbeid.
- SU skal være med å godkjenne barnehagens årsplan.
- SU skal holdes orientert av daglig leder om barnehagens økonomiske rammer som matpenger og foreldrebetaling, budsjett og personalsituasjon





7. OVERGANGER

Tilvenning i barnehagen

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn.

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33)

Tilvenning

Våre metoder for å sikre en trygg og god tilvenning. FUS har en standard for tilvenning som vi har tatt utgangspunkt i og tilpasset til vår egen. I denne standarden er viktigheten av å ha en nær og trygg tilknytningsperson når de kommer til oss. Vi legger vekt på at tilvenningen skal skje i takt med det enkelte barns behov, både barn og foresatte skal oppleve en trygg og god tilvenningsperiode. De ansatte skal være følelsesmessig til stede for barnet og speile det enkelte barn på dets behov. I Utsikten Vest FUS vet alle voksne at den trygge basen hos en voksen omsorgsperson er en forutsetning for barnets deltakelse i lek og læring.

En trygg barnehagestart hos oss i Utsikten Vest FUS barnehage A secure start in Utsikten Vest FUS barnehage (engelsk)

Overganger innad i barnehagen

Tilvenning til ny avdeling skjer gradvis og sammen med en voksen som barnet er trygg på. Det tas hensyn til vennerelasjoner når det bestemmes hvem som skal gå på hvilken avdeling. Vi er obs på at det å begynne på en ny avdeling er en stor hendelse i barnets liv. Vi begynner tilvenningen før sommerferien, da får barnet delta på ulike aktiviteter, turer og måltider på stor avdeling sammen med en trygg voksen.



Barnehage - skole

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skole legge til rett for at barn skal få en trygg og god overgang barnehage skole og evt. SFO. De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen, og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehage skole. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner.
(Kunnskapsdepartementet 2017, s.33)

Mål for overgangen barnehage - skole:

- Barna skal styrkes i at de er de eldste i barnehagen og snart står foran en ny epoke i livet. Som gruppe og enkeltbarn skal de få opplevelser og erfaringer som forbereder dem til skolestart.
- Barna skal utvikle selvstendighet, kunne lytte, konsentrere seg, ta imot og forstå felles beskjeder, vente på tur og være høflig mot hverandre.
- Barnehagetiden avsluttes med en fest for barna som de selv har planlagt.

Våre førskolebarn

Å begynne på førskolen og det siste året i barnehagen er som oftest en spennende opplevelse som bringer med seg mange tanker og forventninger både hos barn og foresatte.

Vårt fokus i førskolegruppen vil være lekbasert læring og utgangspunkt i Selma-prosjektet. Gjennom prosjekter og aktiviteter får barna være aktive, engasjerte og i samspill med andre barn og voksne. De får oppleve medvirkning; at deres tanker, innspill og ideer blir hørt og anerkjent av de voksne gjennom prosjekter og aktiviteter. Vi kommer til å legge vekt på aktiviteter som tar for seg sosial kompetanse, selvregulering, språk og matematikk, da dette er områder som vil ha stor betydning når de begynner på skolen.

Førskolebarna vil gå være fordelt på avdelingene Maurtua og Tusenbein. Leken skal ha en fremtredende plass i hverdagen og vil være et utgangspunkt i de pedagogiske oppleggene. Gjennom året vil det være et variert innhold av ulike aktiviteter som prosjektarbeid, yoba, kjøkkenaktiviteter, turer i skog

og nærområdet, vanntilvenning og turer med kollektiv transport til sentrum og biblioteket.

SELMA-prosjektet

Forskningsprosjektet Selma skal utvikle og prøve ut en pedagogisk praksis og videreutdanning knyttet til barns sosiale og emosjonelle utvikling og livsmestring i barnehagen.

Prosjektet er en pedagogisk praksis som konkretiserer viktig tema fra rammeplan:

S- Samspill

E- Engasjement

L. Livsglede

M- Mestring

A- Anerkjennelse

At barn skal få oppleve glede er en viktig del av rammeplanen: Barnehagen skal bidra til trivsel, livsglede, mestring og følelsen av egenverd. Barna skal støttes i å mestre motgang og håndtere utfordringer. Disse positive verdiene knyttet til barns sosiale og emosjonelle utvikling er grunnleggende for den norske barnehagen.

Metoder:

- Lekbasert læring
- Turer og friluftaktiviteter
 - Topp turer
 - Tur til hopp og sprett i melsheia
 - Biblioteket
- Vanntilvenning i Giskehallen.
- Besøke skolen/SFO både til inviterte arrangement og turer til skolens uteområde i løpet av året.
- Felles tur/aktivitetsdag med andre førskolebarn fra de andre barnehagene på Bogafjell.
- Møter/samtaler etter oppsatt årshjul mellom ansatte i barnehagen, ansatte i Bogafjell skole samt helsesykepleier på skolen.
- Skoleintervju i barnehagen om hva barna selv tenker om å begynne på skolen.

Samarbeid med andre instanser:

- Helsestasjonen: Helseesykepleier plikter å ta kontakt med barnehagen dersom barnet trenger tilrettelegging i forhold til språkutvikling. Barnehagen og helseesykepleier samarbeider også innenfor andre områder. Helseesykepleier må ha samtykke fra foreldrene. Helseesykepleier medvirker også i forbindelse med overføringsmøter til skolen.
- Barne- og familieenheten: Vi kan formidle kontakt mellom foreldre og barne- og familieenheten. De driver familieveiledning, kurs for foreldre o.l. Her kan du ta kontakt med fagpersoner dersom du er bekymret for noe.
- Skolene i nærmiljøet: Vi har overføringsmøte med skolen angående barn som skal begynne på skolen, der foreldrene har gitt sitt samtykke til at vi overfører informasjon.
- Barnevernstjenesten: Barnehagen er behjelpelig med å knytte kontakt mellom foreldre og barnevernet. Barnehagen har plikt til å sende bekymringsmelding til barnevernet dersom de opplever at barn utsettes for omsorgssvikt og plikt til å gi tilbakemelding om hvordan vi opplever barnet etter forespørsel fra barnevernet.
- Pedagogisk Psykologisk Tjeneste (PPT): Barnehagen kan i samråd med foreldrene henvise barnet til PPT. Dette kan være i forhold til utfordringer barnet har med språk, sosiale utfordringer, motorikk m.m. Barnehagen kan også rådføre seg eller få veiledning angående enkeltbarn eller barnegrupper av vår kontaktperson i PPT.
- Styrket barnehage: Barn som har spesielle behov kan få tildelt ekstra støttetimer til oppfølging. Det skilles mellom støttetimer i form av ekstra ansatt og spesialpedagogisk hjelp i form av en utdannet spesialpedagog.
- Senter for flerspråklig barn og unge.





8. BARNEHAGEN SOM PEDAGOGISK VIRKSOMHET

Lærende organisasjon

«Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37)..

I FUS er vi lærende barnehager. Personalet er i kontinuerlig utvikling, reflekterer over faglige og etiske problemstillinger, holder seg faglig oppdatert og er gode rollemodeller. Senge (2006) sier: “en lærende organisasjon er en organisasjon som kontinuerlig forbedrer sin evne til å skape sin egen framtid.” Vi legger derfor vekt på at personalet utvikler sine evner og bygger sin kapasitet slik at barna møter omsorgsfulle og kompetente ansatte.

Profesjonelle læringsfelleskap

Jernes og Alvestad (2022) sier *Profesjonelle læringsfelleskap er en gruppe mennesker som deler og kritisk gransker deres praksis i en kontinuerlig reflekterende, samarbeidende, læringsorientert vekstfremmende måte; gjennom å handle som en kollektiv virksomhet.* Dette betyr at det kontinuerlig skal være en granskende holdning til egen praksis, refleksjoner og kontinuerlig læring i fellesskap. Kvalitet

i de ansattes arbeid vil gjennom slike prosesser styrkes, noe som påvirker det daglige arbeidet med barna, møte med foreldre og samarbeid på tverrfaglig nivå. Barnehagen har en egen utviklingsplan med fokus på lek, der personalet skal styrke sin praksis, kunnskap og motivasjon for at leken skal få en fremtreden plass i barnehage hverdagen.

Våre metoder for å opprettholde en lærende organisasjon:

- Profesjonelle læringsfelleskap
- Lærende møter
- Veiledning av ansatte
- Kompetanseplan for de ansatte
- Tilbakemeldingskultur
- Medarbeidersamtaler med nærmeste leder
- Observasjoner internt og eksternt
- Kurs i regi av kommunen og i FUS
- Videreutdanning

Planlegging

«Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen, og skal være utgangspunkt for refleksjon og utvikling av virksomheten»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37).

Planlegging er en viktig del av det pedagogiske arbeidet i barnehagen. I vår barnehage planlegger vi for å sikre at det skal være god kvalitet i det pedagogiske tilbudet vi gir barna. Planlegging sikrer også at vi driver barnehagen etter de føringene som lovverket gir oss og de målene vi har satt for akkurat vår barnehage. Våre arenaer for planlegging er planleggingsdager, personalmøter, avdelingsmøter og ledermøte.

Vurdering

«Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i. Barnets trivsel og allsidige utvikling skal observeres og vurderes fortløpende, med utgangspunkt i barnets individuelle forutsetninger og kunnskap om barns utvikling og behov. Barnets erfaringer og synspunkter skal inngå i vurderingsgrunnlaget»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 38).

Vi har årlige brukerundersøkelser hvor foresatte får mulighet til å komme med sin vurdering av arbeidet i barnehagen, samt medarbeiderundersøkelse blant ansatte. Observasjon av barna i hverdagen og samtaler med foreldre og barn ligger også til grunn for vurderingen av arbeidet vi gjør. For å sikre kontinuerlig vurdering bruker vi kvalitetskrysset etter aktiviteter, prosjekter og tilstelninger i barnehagen. I kvalitetskrysset vurderer vi hva som er bra og hvorfor, og hva vi bør gjøre annerledes og hvordan. Vi evaluerer og vurderer vårt arbeid både individuelt og sammen med andre på ulike arenaer:

- Ledermøter
- Foreldresamtaler
- Observasjoner av barn i ulike aktiviteter
- Daglige samtale med foreldre i hente – bringe situasjoner

- Planleggingsdager
- Avdelingsmøter
- Personalmøte

Dokumentasjon

«Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 39).

Våre metoder for dokumentasjon:

- Dagsrapport og bilder på mykid
- Utviklingssamtaler
- Prosjektbeskrivelser
- Dokumentasjon på vegg
- Facebook
- Hjemmeside

Dokumentasjon handler om å synliggjøre praksis. Dokumentasjonen skal vi bruke til å reflektere over hva barna lærer, kan og er opptatt av. Gjennom å hele tiden ha en kontinuerlig refleksjon rundt egen praksis, så vil vi stadig være i utvikling i arbeidet med barna.



**SAMMEN GIR VI
BARNDOMMEN VERDI:
VENNSKAP, LEK, GLEDE OG
HVERDAGSMAGI**

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte

«Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder. Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud. Inkludering i barnehagen handler også om tilrettelegging for sosial deltakelse. Hvis det er grunn til å tro at barnets behov ikke kan dekkes innenfor det allmennpedagogiske tilbudet, skal barnehagen opplyse foreldrene om retten til å kreve en sakkyndig vurdering av om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 40).

Våre metoder for tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet:

- Små grupper
- Tiltaksplaner
- Inkludere barn med spesialpedagogisk hjelp og tilretteleggingstimer
- IOP (individuell opplæringsplan)
- Tidlig innsats
- Varslingsrutine i henhold til et Trygt og godt barnehagemiljø
- Søke tverrfaglig rådgiving fra Sandnes kommune ved behov (for eksempel PPT, Styrket barnehagetilbud, helsestasjon, barnevern mm.)



A photograph of a young child with curly hair, wearing a white t-shirt and camouflage shorts, climbing a wooden play structure. The child is using their hands and feet to grip the horizontal wooden planks, which have circular holes. The background shows more of the wooden structure and some greenery.

9. BARNEHAGENS FAGOMRÅDER

Barnehagen har 7 ulike fagområder:

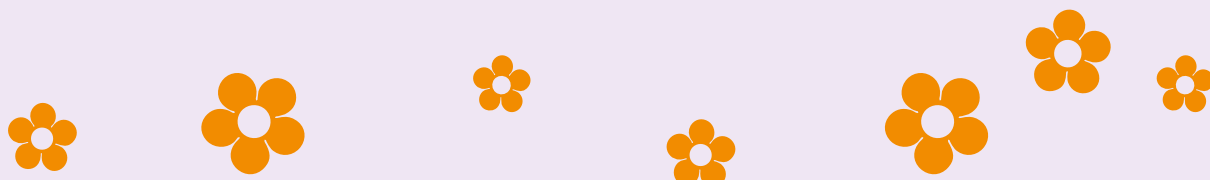
- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

«Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 47).

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST	FORSLAG TIL METODER
1-2-åringene Prosessmål: Barna skal oppleve et rikt språkmiljø, både verbalt og kroppslig.	Lesegrupper, sanger, dikt, rim og regler, tulle og tøyse med språket. Samlingsstunder med konkrete. Repeter og utvid det barnet forteller. Bruke selv – og parallellsnakk.
2-3-åringene Prosessmål: Vi lytter, observerer og gir respons i gjensidig samhandling med barn og voksne.	Barna skal få kjennskap til noen av de mest kjente folkeeventyrene. Lese- og spillgrupper. Bruk av varierte ord. Knytte nye ord til ord barna kan fra før av.
3-4-åringene Prosessmål: Barna skal støttes i sin videre utvikling av begrepsforståelse. Ved at voksne bruker et variert ordforråd, skal barna få et rikere språk. Barna skal bli kjent med bøker, sanger, bilder, medier med mer.	Bli kjent med «min bokstav». Barna blir kjent med at internett kan være en kilde til informasjon. Lese- og spillegrupper.
4-5-åringene Prosessmål: Barna får hjelp til å uttrykke følelser, ønsker og erfaringer, til å løse konflikter og til å skape positive relasjoner i lek og annen samhandling.	Dramatisering. Lese- og spillegrupper. Lek med rim og regler
5-6-åringene Prosessmål: Barna skal få et positivt forhold til tekst og bilde som kilde til estetiske opplevelser og kunnskaper, samtaler og inspirasjon til refleksjoner og nyskapning. Barna skal lære å lytte til lyder og rytmer i språket og bli fortrolige med symboler som tall og bokstaver.	Førskolegruppe. Barna leker seg med tøyse- og rimord. Barna er i et miljø der tall og bokstaver blir visualisert. Barna lager egne fortellinger og vitser/gåter. Lese- og spillegrupper. Medbestemmelsesmøter i forbindelse med arrangementer og aktiviteter i barnehagen.

KROPP, BEVEGELSE MAT OG HELSE	FORSLAG TIL METODER
1-2-åringene Prosessmål: Vi skal gi barna opplevelser som bidrar til at de får positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring.	Enkel personlig hygiene, f.eks. vaske hender før måltid. Gi barna mulighet til allsidige bevegelser både ute og inne. Lære ord og begreper om kropp.
2-3-åringene Prosessmål: Vi skal gi barna gode erfaringer med varierte og allsidige bevegelser og erfaringer.	Turer i variert terreng i nærmiljøet. Føre barna gjennom prosesser der de får bruke alle sansene sine.
3-4-åringene Prosessmål: Barna skal få mulighet til å videreutvikle sin kroppsbeherskelse, grovmotorikk og finmotorikk, rytme og motorisk følsomhet.	Kunnskap om kroppen. Førstehjelp. Lage mat. Legge til rette for og skape gode matopplevelser. Turer som gir kroppslige utfordringer. Bevegelse til musikk. Finmotoriske aktiviteter: F.eks. perle og pusle.
4-5-åringene Prosessmål: Vi skal gi barna erfaringer som bidrar til at de utvikler glede ved å bruke naturen til utforskning og kroppslige utfordringer og får en forståelse av hvordan vi bruker og samtidig tar vare på miljøet.	Turer som har et klart mål om å utforske noe i naturen. F.eks. å lete etter småkryp, vårtegn, blomster og lignende Kunnskap om kroppen kunnskap om hva mat gjør med kroppen
5-6-åringene Prosessmål: Vi skal bidra til å skape forståelse og respekt for egen og andres kropp og for at alle er forskjellige. Vi skal gi barna kunnskap om menneskekroppen og forståelse for betydningen av gode vaner og et sunt kosthold.	Ha fokus på hva mat gjør med kroppen Kunnskap om kroppen. Ha fokus på det positive ved forskjellighet hos mennesker. Førstehjelp.



KUNST, KULTUR OG KREATIVITET	VI ARBEIDER MED DETTE FAGOMRÅDET GJENNOM Å VEKTEGGE OPPLEVELSER OG ERFARINGER I HVERDAGEN.
1-2-åringene Prosessmål: Barna opplever tilstedeværelse av kunst og kultur. De lærer å erfare gjennom alle sine sanser.	Ulike aktiviteter og utforskning av materialer som stimulerer sansene og gir barna førstehåndserfaring. Dans og lek gjennom sang og musikk.
2-3-åringene Prosessmål: At barna tar i bruk fantasi, kreativ tenking og skaperglede.	Undrende, lekende og fantasifulle opplevelser og aktiviteter gjennom musikk, dans, varierte formingsmaterialer og kontakt med naturen. Fortellersamlinger.
3-4-åringene Prosessmål: Gi barna anledning til å bli kjent med et mangfold av tradisjoner og kunst- og kulturuttrykk fra fortid og samtid.	Få delta aktivt i aktiviteter rundt bruk av forskjellige musikksgangere. Fokus på å variere formingsmaterialene, naturmaterialer og gjenbruk.
4-5-åringene Prosessmål: Barna får hjelp til å utvikle sine evner til å bearbeide og kommunisere inntrykk og selv gi varierte uttrykk gjennom skapende virksomhet ute og inne.	Uttrykke inntrykk ved hjelp å skapende kreative aktiviteter.
5-6-åringene Prosessmål: Barna skal utvikle elementær kunnskap om virkemidler, teknikk og form for å kunne uttrykke seg estetisk i visuelt språk, musikk, dans og drama. Barna skal få oppleve at kunst, kultur og estetikk bidrar til nærhet og forståelse.	Utrykke inntrykk gjennom forming, dramatisering og musikk. Fokus på grafiske uttrykk.

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI	VI ARBEIDER MED DETTE FAGOMRÅDET GJENNOM Å VEKTEGGE OPPLEVELSER OG ERFARINGER I HVERDAGEN.
1-2-åringene Prosessmål: Synliggjøre naturfenomener og reflektere samme med barna og sammenhenger i naturen.	Få erfaringer med å være ute i all slags vær. Få kjennskap til de vanligste gårdsdyrene.
2-3-åringene Prosessmål: Synliggjøre naturfenomener og reflektere samme med barna og sammenhenger i naturen.	Få kjennskap til de vanligste gårdsdyrene. Oppleve kjennskap til de ulike årstidene. Plukke søppel i naturen.
3-4-åringene Prosessmål: Barna skal få oppleve glede ved å ferdes i naturen og få grunnleggende innsikt i natur, miljøvern og samspillet i naturen.	Bli kjent med naturens kretsløp, utforske insekter. Oppleve internett som en kilde til informasjon.
4-5-åringene Prosessmål: Barna skal få erfaringer med og kunnskaper om dyr og vekster og deres gjensidige avhengighet og betydning for matproduksjonen. Barna skal få gode erfaringer med friluftsliv og uteliv til alle årstider.	Barna får oppleve naturens sammenhenger gjennom årstidene. Så blomster og grønnsaker.
5-6-åringene Prosessmål: Barna skal få erfaringer med hvordan teknikk kan brukes i leken og i hverdagslivet.	Barna får erfare fysiske eksperimenter. Får utforske fysikk og teknikk. Lager bål og bruke stormkjøkken. Lage mat på tur. Får utforske ikt og delta i hele dokumentasjonsprosesser.

ANTALL, ROM OG FORM	VI ARBEIDER MED DETTE FAGOMRÅDET GJENNOM Å VEKTEGGE OPPLEVELSER OG ERFARINGER I HVERDAGEN.
1-2-åringene Prosessmål: Barna skal erfare rom og form gjennom alle sine sanser.	Praktiske erfaringer og fokus på romforståelse. Høre matematiske begreper i dagligtalen.
2-3-åringene Prosessmål: Barna skal erfare ulike typer størrelser, former og mål gjennom å sortere og sammenligne.	Lek og visualisering av geometriske former, farger og størrelser. Er med på sortering, blir kjent med tallord gjennom dagligtalen.
3-4-åringene Prosessmål: Barna skal erfare, utforske og leke med form og mønster.	Bli kjent med tallsymbolene, deltar regelmessig i spillgrupper. Det blir lagt til rette for konstruksjonslek.
4-5-åringene Prosessmål: Barna skal få erfare plassering og orientering og på den måten utvikle sine evner til lokalisering	Sporleker inne og ute.
5-6-åringene Prosessmål: Barna skal få tilegne seg gode og anvendbare matematiske begreper.	Være i prosesser som gir erfaring av mengder, tall og sammenligninger.

ETIKK RELIGION OG FILOSOFI	VI ARBEIDER MED DETTE FAGOMRÅDET GJENNOM Å VEKTEGGE OPPLEVELSER OG ERFARINGER I HVERDAGEN.
1-2-åringene Prosessmål: Tid og rom for undring.	Synliggjøre ulike følelser. Deltar på tradisjonelle samlinger til de religionene som er representert på avdelingen.
2-3-åringene Prosessmål: Barna skal arbeide med å tilegne seg samfunnets grunnleggende holdninger og verdier.	Deltar på tradisjonelle samlinger til de religionene som er representert på avdelingen. Deltar i felles aktiviteter på avdelingen som krever samhandling.
3-4-åringene Prosessmål: Ved at det gis anledning og ro til undring, tenking, samtaler og fortellinger skal barna få anledning til å erfare at grunnleggende spørsmål er vesentlig. Barna skal få innsikt i kristne grunnverdier og deres plass i kulturen.	De voksne legger til rette for etiske refleksjoner sammen med barna. Får høre jule- og påskefortellingen. Får høre om andre mennesker, tradisjoner og kulturer som er representert i barnegruppa.
4-5-åringene Prosessmål: Barna skal lære å utvikle toleranse og respekt for hverandres bakgrunn, uavhengig av kulturell og religiøs tilhørighet. Barna skal få kjennskap til kristne høytider og tradisjoner. Barna skal få kjennskap til tradisjoner knyttet til høytider i religioner som er representert i barnegruppa.	De voksne legger til rette for etiske refleksjoner sammen med barna. Får høre jule- og påskefortellingen. Får høre om andre mennesker, tradisjoner og kulturer som er representert i barnegruppa.
5-6-åringene Prosessmål: Barna skal bli kjent med etikk, religion og filosofi som en del av kultur og samfunn.	De voksne legger til rette for etiske refleksjoner sammen med barna. Deltar på medbestemmelses møter angående arrangement i barnehagen.

NÆRMILJØ OG SAMFUNN	VI ARBEIDER MED DETTE FAGOMRÅDET GJENNOM Å Vektlegge opplevelser og erfaringer i hverdagen.
1-2-åringene Prosessmål: Barna skal bli kjent med og delta i samfunnet gjennom opplevelser og erfaringer i nærmiljøet. Barna skal få positive erfaringer med å tilhøre en gruppe/ en avdeling.	Barna skal oppleve reell innflytelse i «her og nå situasjoner». Delta på barnehagens arrangementer.
2-3-åringene Prosessmål: Barna skal lære at alle mennesker, uansett erfaringer og forutsetninger, inngår i og bidrar til barnehagens fellesskap.	Barna skal oppleve å følge andres ønsker ved f.eks. samtale rundt hvor turer i nærmiljøet skal gå, hvilken bok som skal leses o.l. Det skal også reflekteres sammen med barna rundt egen og andres familier.
3-4-åringene Prosessmål: Barna skal utvikle tillit til egen deltagelse og mulighet for påvirkning av fellesskapet. De skal utvikle forståelse for ulike tradisjoner og levesett.	Delta på barnemøter, fellessamlinger, tilberedelser av måltider o. l Deltar i felles kommunal «ryddeuke» på våren.
4-5-åringene Prosessmål: Barna skal bli kjent med historiske endringer i lokalmiljø og samfunn samt personer steder og samfunnsinstitusjoner i nærmiljøet.	Deltar i aktiviteter som handler om «før i tiden». Leker med tema trafikk. Besøker andre barnehager og skoler i nærmiljøet.
5-6-åringene Prosessmål: Barna skal bli kjent med at samene er Norges urbefolkning, og få kjennskap til samiske fortellinger, sagn og andre deler av samisk kultur og hverdagsliv. Kjennskap og betydningen av barnekonvensjonen.	Er med på forberedelser av FN- dagen. Har samiske fortellinger, sagn og hverdagsliv som tema i forkant av samenes nasjonaldag. Besøke skoler i nærmiljøet. Leker med temaet trafikk.





NOTATER:



Kontaktinfo:

Utsikten Vest FUS barnehage AS

Bogafjellbakken 90, 4324 Sandnes

Tlf: 51 31 41 16

**Epost: dl.utsiktenvest@bhg.no
www.fus.no/utsiktenvest**



Kunnskapsdepartementet. (2017).

Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

Hentet fra <https://www.udir.no>